

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inseti ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Upravništvo sprejema naročnino, insetate in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban št. 113.

57. števil.

Maribor, dne 16. maja 1924.

Letnik XVI.

Volitve v Nemčiji in Franciji.

V prvi polovici meseca maja so bile državnozbornske volitve na Nemškem (4. maja), na Francoskem (11. maja), na Japonskem (10. maja). Vse te volitve so označene z zanimivim dejstvom, da je povsod propadla vlada, ki jih je vodila, ali da koalicija, ki je bila na vladi, ni dobila toliko mandatov, kolikor si jih je priborila koalicija nasprotnih strank. Ako velja princip vzajemne tolažbe tudi za politiko, se morejo Nemec Marx, Francoz Poincaré in Japonec Kiyoura tolažiti z latinsko prislovcico, da je za bednike velika tolažba v tem, če imajo socios dolorum (sodruge v bolečinah). Za Pašiča in Pribičevića pa, ki se tako pehata za volilno vladno, bi to dejstvo moralo biti glasen memento, da volilna vlada nikakor ne daje jamstva za zmago lastne stranke ali koalicije. Za tak memento je Pašič kajpada nedostopen, ker on zna delati volitve s takšnimi sredstvi, katerih se ne poslužuje ne Nemec, ne Francoz, ne Japonec, in to so balkanska sredstva nasilja in podkupovanja.

Vse te volitve, izvršene prva dva tedna sedanjega meseca, so širjega pomena za svetovno politiko. Kar se tiče Japonske, se sedaj še ne more reči, v koliko se bo frankofilni (francozljubni) kurz zunanje politike dosedanje japonske vlade izpremenil.

V Nemčiji so se volitve poglavitno vršile pod vidikom zunanje politike. Razmere do drugih držav, ustvarjene po verzajski mirovni pogodbi, težki pogoji, ki jih ta pogodba nalaga Nemčiji, vprašanje visocine odškodnine, ki jo Nemčija mora plačati zmagovalcem, zlasti Franciji in Belgiji, in način, kako naj plačuje: ta vprašanja so tvorila glavna politična gesla v volilni borbi poedinih nemških strank.

Najsolidnejše in najiskrenejše je bilo volilno geslo nemškega katoliškega centra, ki je po svojem očitelju, državnem kanclerju dr. Marxu, izdal tole volilno parolo: v notranjščini demokratska politika, na zunanji politiki izpolnjevanja mednarodnih obvez. To je v bistvu politika, ki je v Nemčiji našla veliko odziva. Centralni stolp je tudi pri teh volitvah stal trdno in omajeno ter bo tudi v bodoče tvoril glavno središče, okoli katerega se bodo zbirale državo-ohranjajoče stranke.

Solidnosti in odkritosti volilnega stališča nemške katoliške stranke se je izmed vseh drugih nemških strank, kar se tiče zunanje politike, najbolj približala socialno-demokratska stranka. Socialni demokratje, ki so pri tej volitvi od 171 poslanca padli na 100 poslancev, pripadajo ravno tako kakor centristi, politikom izpolnjevanja obvez. To pa ne velja v isti meri o raznih nemških meščanskih strankah in skupinah. Cim dalje na desno, tem večje odmikanje od politike izpolnjevanja. To odmikanje se že pričnjenja pri Stresmanovi nemški ljudski stranki, ki v tem oziru nekako niha sem in tja med levico in desnico, ter se stopnjuje vedno bolj in bolj, dokler pri nemških nacionalnih in nemških narodnjakih (Deutschvölkisch) ne doseže višine. Opasnost zadnjih nemških volitev za Evropo je v tem, ker so nemški nacionalci in njim sorodne skupine ugarjali ogromno nacionalno demagogijo ter delali prevelike obljube. Ako bi nemški nacionalci sedaj po volitvah hoteli izpolniti vse te obljube, bi morali odpovedati verzajsko mirovno pogodbo, iztirati iz Nemčije razne kontrolne komisije, nagnati iz Poruhnje francoske vojske ter odkloniti poročilo mednarodne izvedeniške komisije o gospodarskem stanju Nemčije in njeni plačani dolžnosti. To bi pa pomenilo prelom Nemčije s celo Evropo, propad nemške zlate rentne marke, notranji kaos in popolno razsulo.

Ta velika vprašanja se sedaj razmotrivajo na Nemškem, ko se rešuje vprašanje vladne koalicije. Možna bi bila dvojna koalicija: 1. koalicija na levo: centrum, demokratski, nemška ljudska stranka, socialni demokratje; 2. koalicija na desno: centrum, nemški nacionalci, nemški narodnjaki, bavarska ljudska stranka. Za prvo vprašanje konsolidacijo Nemčije in za konsolidacijo razar v Evropi bi prva koalicija, ki se v Nemčiji imenuje velika koalicija, bila najboljša rešitev.

Na Francoskem se je volilna borba vršila, in v tem je razlika med nemškimi in francoskimi volitvami, glavno pod vidikom notranjih francoskih razmer. — Francoska valuta, padeč frankove vrednosti, zmanjšanje vrednosti francoskih vrednostnih papirjev, velika draginja, povišanje davkov, doba vojaške službe, vprašanje monopolov: vse te točke so bile poglavitne točke francoskega volilnega programa. Ker te točke tvorijo slabost politike Poincaréja in njegovega nacionalnega bloka, ki je iskal lavorike na polju zunanje politike, je pri volitvah Poincaré s svojim blokom padel in blok leve se je nad desničarskim-nacionalnim blokom priboril večino.

Jedro levičarskega bloka so socialistični radikali (radicaux socialistes) pod vodstvom poslanca Edvarda Herriota, župana mesta Lijona. V tej stranki, ki nosi likratni meščansko in socialistično obeležje, se poleg malih kmetov in malih meščanov zbirajo delavci, nastavljeni in dninarji, torej ljudje, ki najhujše trpijo pod

draginjo in visokimi davki in dajatvami. Socialistični radikali so francoskemu ljudstvu med volilno borbo obljubliali odpravo od Poincaréjeve vlade zadnji čas na loženega davka na poslovni dobiček, odpravo 20 odst. povišanja davkov, obdačenje glavnic, pridobitih od leta 1919, pregled svot, plačanih za vojno odškodnino in skrajšanje vojaške službe na eno leto. Nižji sloji francoskega ljudstva so ta program sprejeli ter socialističnim radikalcem poverili 139 poslaniških mandatov.

Socialistična radikalna stranka je tako postala najmočnejša v francoskem parlamentu in po francoskih parlamentarnih tradicijah ji pripada sestava nove vlade. To stranko tvori v zvezi s socijalističnimi republikami in z udruženimi socialisti blok preko 280 poslancev, dočim broji nacionalni blok po sedanjih volitvah samo okoli 240 poslancev. Herriot bo torej moral se še ozreti po drugih zaveznikih, ako hoče sestaviti vladno, ter v to svrhu pritegniti levičarske elemente centra, kjer je sfera Briandovega političnega območja. Zato se iz Pariza širijo vesti, da bo Herriot v zvezi z Briandom sestavil novo vladno, ako ne bodo udruženi socialisti odklonili zvezo in v njej vključeni kompromis z zgolj meščansko stranko, pa naj si bo placirana tudi na centumski leviči.

Evropo v prvi vrsti zanimajo posledice rezultata francoskih volitev na zunanjo politiko in na odnošaje do drugih držav in zlasti do Nemčije. Do sedaj se mora govoriti samo o kombinacijah, kojim služijo kot podlaga volilni programi poedinih strank. Radikalna stranka je s Herriotovim podpisom izdala program, v katerem na znotraj zahteva radikalno demokratsko politiko v vseh panogah notranje politike, zlasti na gospodarskem in socialnem polju. O zunanji politiki med drugim določa sledeče: »Zavarovati nacionalno obrambo, je skupna naloga vseh Francozov. Mi hočemo svojo zemljo braniti s kratko dobo vojaške službe in s pametno organizacijo naroda pod orožjem. Vedno smo proklamirali pravo Francije na odškodnino in dolžnost Nemčije, da izpolni svoje obljube. Mislimo pa, da naša sigurnost more biti končnoveljavna samo z mednarodnimi razsodniškimi pogodbami, kakor jih predstavlja Zveza narodov. Mi hočemo, da Francija prevzame inicijativo za mirovno organizacijo celega sveta.«

V tem je sličnost med angleško zunanjo politiko, zastopano po Macdonaldu in med zunanjepolitičnimi smernicami francoskega levičarskega bloka. Zato je angleška javnost rezultat francoskih volitev sprejela z velikim zadovoljstvom. »Daily Telegraph« piše: »Francozi so z rastočo nevoljo in skrbjo opazovali izolacijo svoje zemlje. Uvideli so zvezo med ruhrske politiko in finančno nezgodo svoje države. Pričakovati je torej, da se bo francoska politika spremenila, ko nastopi kabinet zmagovalnih levičarskih strank. Izgledi, da se pride do splošne ureditve, so z Dawesovim načrtom (načrtom izvedencev) izredno poboljšani. Upati je, da bo francosko ministarstvo začelo s sodelovanjem pri izvršenju tega načrta. Če bo istočasno tudi nemški državni zbor sprejel Dawesov načrt, se bo nebo razjasnilo. Ureditev drugih vprašanj, kakor medzaveznikiških dolgov in sigurnosti Francije, je vedno bila mogoča, samo če bi bil povsod vladal duh spravljivosti in razuma.«

Zelo ostro obsoja Poincaréjevo politiko »Daily Express«, ko piše: »Zadovoljni smo s padcem Poincaréjeve avtokracije. Na Angleškem se sicer občujeju junjski boriteli, Poincaré pa je imel naravo bika. Zdi se, da ni nikdar uvidel, da je svet nekaj drugega, kakor arena za bikoborbo in večno bojišče. Zaupanje, človečanstvo in spravljivost sta za malega spletarskega provincialnega advokata z železno pestjo vedno bili neznanji pojmi. Čestitamo francoskemu ljudstvu, da je zopet zavzelo svoje mesto in veljavo med svobodnimi narodi. Francosko-angleške težave morejo sedaj skopneti kakor sneg ob spomladanskem solncu.«

Tudi v Zedinjenih državah Severne Amerike so z izpadom francoskih volitev zadovoljni. V vladinih krogih se v tem vidi jamstvo za realizacijo Dawesovega načrta. Ameriški časniki soglašajo v tem, da je razlog Poincaréjevega poraza v problemu notranje politike, ne pa v spremenitvi francoske miselnosti napram Nemčiji. Vendar je pričakovati zboljšanje razmer med Francijo in Anglijo, pri čemer bi politika Macdonalda mogla doseči uspeh. Listi tudi svarijo Nemčijo, ki bi napravila veliko napako, ako bi Poincaréjev poraz smatrala kot zmago Nemčije.

Politični položaj.

Velike zadrege voditeljev režima. Po odgovoru opozicije na program in predloge nameravane Trifkovičeve zvezne vlade, se delajo voditelji Pašič—Pribičevićevega režima silno naivne in začudene, češ, kje so dokazi za javno očitanje korupcije in kje naj bi bili tisti koruptni elementi, ki bi se morali brezpogojno izključiti iz političnega delovanja ter izročiti sodišču. To razburjenje in začudenje je smešno in cinično obenem, ker ve

vsja javnost že več kot dovolj za korupcijo in ker do ma lega vsaki dan prinaša nove dokaze o korupciji in o zlorabah državne oblasti. Sicer je pa že dovolj značilno za Pašič—Pribičevićevo družbo, da ima za svojega odličnega svetovalca bivšega ministra pravde Lazico Markoviča, ki se je rešil sodniškega zasledovanja radi korupcije po znanem načinu in triku svojih koruptnih tovarišev. Nadalje bi lahko radikalom lastni strankarski tovariš bivši podpredsednik skupščine, poslanec Ranković razložil, kje in kako se uganja korupcija, o kateri ve dovolj povedati v svojem listu »Smotra«. Tudi v nasilju je Pašič—Pribičevićeva družba tako vneta in je svoje teroristične akcije proti vsem svojim političnim nasprotnikom tako zgodaj in tako očitno pričela, da ni moglo nikjer ostati prikrito, kam bi vodil sedanji režim državo, ako bi imel neomejeno oblast še nekaj časa. — Zadnji dogodki v Subotici, Novem Vrbasu, Šabcu, Banjaluki in Banatu, najbolj jasno kažejo, kako si sedanji režim predstavlja vladno ter kako javno življenje bi vladalo, če bi blok korupcije in nasilja vodil volitve. Vladna družba je že sedaj v službeni izjavi ob priliki Trifkovičevega mandata obdolžila hrvatsko narodno zastopništvo »protidržavnosti in subverzivnosti« in iz tega se da lahko sklepati, da bi v slučaju svojega volilnega mandata postavila najprej HRSS, potem pa po potrebi še kako drugo stranko pod Obznano, kot nekdanj komuniste. Ta ideja in namen sta se najbrž porodila v Pribičevićem krilu vladne koalicije, ker je bil že sam tehnični izraz subverzivnosti nepoznan v predvojni Srbiji in je pravi izum popadke avstro-ogrskve monarhijske. — Vladni družbi seveda Pašičevo napovedovanje državljanske vojne in srnaosko nasilje nad opozicijo ter še marsikaj drugega ni niti najmanj subverzivno. Kakor se voditelji režima naivne in začudene delajo nad korupcijo, tako bi radi zatajili tudi svoje nasilje. Z enim in drugim pa nimajo sreče in tudi najrazličnejše intrige ne prinašajo zaželjenega uspeha. Vse zadrege so se pa končno še povečale vsled nepričakovanega izida francoskih volitev. Znanе intrige režima s francoskim vplivom so propadle, kajti propast Poincaréja je velika tehnična ovira njih izpeljave. Režimski listi so ves mesec pisali o gotovi zmagi Poincaréjevega vladnega bloka ter so z njim primerjali seveda tudi Pašič—Pribičevićev nacionalni blok. Naglašali so, kako sijajno bo zmagal francoski vladni blok radi kompaktnosti, radi enotnega programa in določene linije v politiki. K temu so pa vedno pristavljali, da je tudi Pašič—Pribičevićev blok enoten ter da mora torej tudi on zmagati. Sedaj je pa francoski vladni blok propadel in o tem eni režimski listi klaverno molče, drugi pa sedaj kar naenkrat trdijo, da je Poincaré propadel, ker so imele stranke njegovega bloka preveč različne programe. Na vspeh francoskega nacionalnega bloka z »nacionalnim« blokom Pašič—Pribičevića sedaj režimovci nočejo več misliti. To gotovo tudi radi tega, ker so naenkrat prenehali razmotrivati o nalogi in ostro začrtani poti Pašič—Pribičevićeve vlade v parlamentu glede raznih potreb naroda in države. Obljube so enkrat prenehale in vladna družba gleda samo v edini cilj in namen: voditi z nasiljem in podkupovanjem volitve v naši državi. Po trdnem pričakovanju vseh poštenih in razsodnih Pašič—Pribičevićeva vladna družba ne bo dosegla, pa če bi se končno to tudi zgodilo, bo današnji režim tudi pri tem izpostavljen svoji največji in tudi zadnji težavi.

Proti srnaoskem terju. Ko je zemljoradniški klub protestiral radi nasilja srnaocev v Vojvodini pri predsedniku skupščine, je ta izjavil, da se tudi on ne strinja z metodami, ki se poslužujejo takih organizacij. Tudi notranji minister je obljubil, da bo proti krivcem postopal po zakonu. Za sedaj je poslal na lice mesta inšpektorja, da vodi preiskavo. V poštenih srbskih krogih se najostreje obsoja napad na poslanca Vujiča, ki je bil kot srbski rezervni oficir na fronti 6 krat ranjen in 13 krat odklikovan. Z njegovim namenom, vrniti kralju vse dekoracije, če ne bo zajamčeno varstvo državljanov pred režimskimi pretepaškimi elementi, ne soglašajo samo zemljoradniški klub, ampak cela poštna javnost. Proti srnaoskim izgredom je protestirala opozicija tudi kot enota in bo celo zadevo nepopustljivo zasledovala.

Pašičeve instrukcije. Demokratski list »Pravda« v Beogradu trdi, da prihajajo predsedniki radikalnih organizacij v Beograd k Pašiču in da jim tudi on sam daje navodila, kako naj razbijajo nasprotniška zborovanja. Ker je bilo poslednji čas razbitih 6 opozicionarnih shodov, je to vendar dovolj, da se spoznajo metode in nameni vlade ter da se Pašič kompromitira tudi pred krono. Posebno obtežljivo za vladno pa je tudi to, da se izgredov in nasilstev udeležujejo tudi radikali, ki so v državni službi.

Po svetu.

Bolgarska vlada proti zemljoradnikom. Nazadnjaška bolgarska vlada ima tudi svoj izredni zaščitni zakon, ki ga imenuje sicer zakon o »zaščiti države«, a štiti z njim sama sebe in vladajoče gosposke stranke. Ta zakon hoče

sedaj naperiti proti zemljoradnikom, da bi lahko to stranko razgnala, si prilastila njeno imovino ter se rešila tudi ostre in odločne opozicije. Vladajoči režim proglašala zemljoradniško stranko za nelegalno in to je posebno znamenje samopašnosti in nasilja, da v kmetijski državi gospodarka, velekapitalistična vlada proglašala stranko kmetov za ilegalno.

Padec francoske vlade v angleški luči. Izid francoskih volitev se v angleškem tisku razpravlja tako, da velika večina izraža svoje zadovoljstvo nad padcem Poincaréja. Najhujše ga obsojajo liberalci, dočim so konzervativci zelo rezervirani, socialisti pa zamišljeni v položaj francoskih delavskih strank ob sestavi nove vlade. »Daily Express« pravi, da morajo biti Angleži zadovoljni nad padcem Poincaréjeve avtokracije ter izjavlja: Angleži sicer občudujemo odločne borilce, Poincaré pa je imel naravo bivola in ni mogel razumeti, da je svet nekaj drugega, kot pa arena za bikoborbo in večno bojišče. Zaupanje, človečanstvo in sprava so pač neznačajni pojmi za malega, zagrizenega in sporazelnega advokata iz province z željno pestjo. Častitamo francoskemu narodu, da zavzema sedaj zopet svoje mesto med svobodnimi narodi. Francosko-angleške težave in nesporazumljenja bodo sedaj skopnela, kakor sneg v spomladni. »Daily Chronicle« razodeva, da se nikdar ni mislilo, da se bo mogel kak angleški vladni predsednik sporazumeti s Poincaréjem: Mi smo vedno želeli slogositi s Francijo in še le sedaj, ko je Poincaré padel, smo stopili na pot do izpolnitve te želje. »Evening Standard«: Sedaj lahko povemo, da je antanta visela samo še na nitih. Njen položaj so bo pa sedaj ob padcu Poincaréja prav lahko zopet popravili.

Petletnica Podkarpatske Rusije. Minulo je pet let, odkar se je Podkarpatska Rusija prostovoljno združila s čehoslovansko republiko. Zajamčena ji je bila z mirovno pogodbo popolna avtonomija, ki pa ji še do danes ni dana. Dolga leta je bila Podkarpatska Rusija kakor v obsednem stanju in še letos so bili v njej izvedene volitve za praški centralni parlament. Ker so pri teh volitvah zmagali komunisti, se bodo od vladne strani volitve v deželni zbor gotovo zavlačevale in tako bo Podkarpatska Rusija še dolgo čakala, da se uredi na avtonomnem principu, kakor to narod zahteva.

Rusija in Poljska. Ruski zunanji komisariat je poslal poljski vladi svojo noto radi slabega postopanja z narodnimi manjšinami. V tej noti se naglašajo, da so poslednji dogodki in posebej še pritožbe ukrajinskih in beloruskih delavcev dale sovjetski Rusiji potrebo, upozoriti poljsko vlado na lojalno izpolnjevanje mirovnih dogovorov ter zahtevati vsaj minimalne državljanske pravice za one narodne manjšine, ki pripadajo narodni federaciji sovjetske Rusije.

Prvak boksa in prvaki znanosti in umetnosti. — V ruskem listu »Rul« ima neki Jablanovski značilno vsporedbo med prvaki boksa, ki sijajno žive in med prvaki vede, umetnosti in kulture, ki zapadajo v vedno večje težave. Najprej navaja, da so v Parizu v veliki bedi živeči učenjaki prosili Carpentierja, naj jim pomaga, da si postavijo laboratorij. Boks-prvak je obljubil, da bo enega svojih nastopov posvetil v to svrhu. Članakar potem razlaga, da bi tako lahko eden boks-prvak podprl vedo, drugi umetnost itd. To bi sicer bila rešitev za učenjake in umetnike v stiskah, a vendar nekaj prav značilnega za našo dobo. Treba pomisliti, da zasluži boksač Carpentier pri par nastopih v Ameriki več ko znašajo letni dohodki pariške opere. Slavna tragedinja Eleonora Duse, ki je umrla na svoji ameriški turneji, si gotovo v celem svojem življenju ni zaslužila toliko, kot boksač v Ameriki. Ali ni sramota za človeštvo, da niti ne vemo, kdo je na primer iznašel kloroform, ki milijonom in milijonom trpečih odvzame strašne muke pri operacijah? Kaj je storilo človeštvo v čast dr. Roux, ki je znašel sredstvo proti davici? Slavni španjolski pisatelj Cervantes, ki je spisal »Don Quichotte« je hodil brez večerje spat in tudi slavna Balzac in Dostojevski sta živela in umrla kot velika siromaka. Ti in drugi človeški velikasi so delali za druge in človeška družba, ki jih je pustila stradati, v današnjih dneh v slabem tako silno napreduje, da je vedno več prvakov znanosti in kulture izročenih bedi in obupu.

Razdori med rusko emigracijo.

Po evropskih državah in tudi po Ameriki se potika vse polno ruskih emigrantov. Jedro te emigracije tvori nekdanja rusko-caristična aristokracija, vse drugo so pa ljudje, ki jih je ta aristokracija na razne načine potegnila za seboj iz domovine. Ker je igral del ruske aristokracije važno vlogo tudi v ruski carski vojski, je eden del ruske emigracije vojaški, drugi, manjši del pa civilni in v tem so do malih izjem samo oni Rusi, ki so bili več ali manj odvisni od gospodujočega plemstva. Ruska emigracija je temu primerno tudi strogo razdeljena na vrste, ki so nekaj časa imele skupno obiležje, ki pa sedaj vsled socialnih in drugih razmer vedno bolj razpada. V prvi vrsti so rusko-caristični veliki knezi, knezi, grofje in baroni, ki so še pravočasno deponirali svoje premoženje pri zapadnoevropskih bankah, v drugo vrsto spadajo vsi ruski plemiči, ki imajo prav malo deponiranega denarja in so samo več ali manj svojih dragocenosti odnesli s seboj, ko so bežali ob prvih znakih revolucije iz Rusije. V tretji vrsti so visoki bivši carski oficirji z dobro naloženim premoženjem, v četrti isti brez premoženja, v peti in naslednjih vrstah pa oni, ki so šli v emigracijo za velikaši, ker so bili njihovi hofmeistri in drugače podrejeni in pa oni, ki so bili na druge načine od plemstva tako odvisni, da sploh niso bili sposobni za druge korake od svojih gospodarjev. Od druge vrste naprej so se že vsi morali lotiti fizičnega dela in mnogo se jih je vrnilo

nazaj v domovino ali pa čakajo, da to prej ali slej izvedejo in tako bo kmalu rusko emigracijo tvorilo samo ono plemstvo, ki razpolaga z denarnimi sredstvi.

Polovica ruske emigracije je monarhistična zato, ker je imela od ruske monarhije vse, kar je hotela in ima še danes precej od tega, druga polovica je pa monarhistična, ker upa, da se ruski monarhizem povrne ter ji v obilni meri nadomesti to, kar je izgubila. Ta polovica je vedno bolj nezadovoljna, ker pešajo prvi nade, drugi pa radi tega, ker so ruski premični plemenitši tudi v tujino prenesli vso svojo velikaško oholost in oblastiteljnost. Že radi tega je dovolj sporov med rusko emigracijo in ker ruska aristokracija poprej nikdar ni poznala pravega življenja, se tudi sedaj pri vsej svoji razdraženosti, malodušnosti in drugih težavah ter sparih oklepa najbolj optimističnih in nezrelih stvari. Da so se ruski mali ljudje, ki so bili s plemstvom in soldatesko prileženi v tujino, začeli buniti, je razumljivo. Razumljivo bi bilo tudi to, da se ruski plemenitši-emigranti kregajo med seboj. Nekaj groteskega za našo dobo je pa to, da se ruski emigrantski spori sučejo v glavnem okrog ruskega carskega prestola.

Dobrih sedem let že izhaja Rusija brez carja in carskega prestola. Ruski aristokrati, razkropljeni po vseh drugih državah, se pa kregajo med seboj, kdo izmed njih ima pravico do carske krone. Prva leta so brez debate imeli za carskega pretendenta bivšega velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Stari Nikolaj Nikolajevič poprej ni dobro shajal s svojim nečakom, zadnjim ruskim carjem, m ko so ga sedaj raztreseni emigranti proglasili za njegovega naslednika, se nikdar ni hotel izjaviti o propadlem in ne o svojem »bodočem« ruskem carstvu. Ko so ruskim emigrantom postajale življenjske razmere vedno težje, so tudi vedno težje prenašali veliko-kneževsko pasivnost in tako so si kmalu zbrali drugega »bodočega carja« v osebi velikega kneza Kirila Vladimiroviča, ki je mlajši brat zadnjega ruskega carja. V kolikor je preveč stari veliki knez Nikolaj molčal, toliko preveč je začel mlajši Kiril govoriti in kot »car« Rusije je sipal toliko nadutih proglovov, da je tudi njegov krog vedno manjši in manjši.

Sedaj se je že sam carstva vsaj imenoma odrekel ter si je izmislil naslov »Čuvar Gospodarjevega Prestola.« Pod tem naslovom je izdal zadnji svoj proglas iz Nizze, datiran s 23. marcem po pravoslavnem ali po našem kolodarju s 5. aprila t. l. Proglas nosi naslov »Od Čuvarja Gospodarjevega Prestola vsem vernim ruskim podanikom v inozemstvu« ter razlaga precej na dolgo, kako so v »Njega Prestolnega Čuvarja« uprte vse ruske oči, da reši Rusijo ter vrne veličino in blagostanje njenim sinovom. On graja tudi velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča ter zapoveduje končno vsem članom armade in flote in vse verne carski dolžnosti in prisegi, naj ne pozabijo, da jim je »On« na čelu in naj slušajo. »Njegove« naredbe.

Ta proglas na eni strani prekaša še oni ton nekdanjih ruskih carjev pred 20 leti, ki so po svojem slučajnem razpoloženju mase ljudstva ubijali, pretepali ali pa blagodarili z raznimi svojimi kapricami, na drugi strani pa kaže tudi vso smešno razdrapanost v vrstah izživele parazitske rase. Taki proglassi za nekaj časa vsplamtijo strasti v onih krogih ruske emigracije, ki imajo še toliko denarja, da še absentirajo od realnosti življenja druge kroge, ki so že pri koncu svojih sredstev, pa mečejo v apatijo in za tretje, ki so hote ali nehote doslej sledili svojim velikašem, je pa vse to hvalevredno sredstvo, ki jih zopet vrača domovini in pravemu življenju.

Onevne novice.

Odlikovanje. Ob kanonični vizitaciji in sveti birmi v Črenovcih, 10. maja t. l., je bil od našega škofa msgr. dr. Karlina vpokojeni župnik in narodni poslanec Jožef Klekl imenovan lavantinskim škofijskim duhovnim svetovalcem. Častitamo odličnemu voditelju prekmurskih Slovencev!

V Jarenini se je dne 15. maja vršil okrožni shod zaupnikov, županov in občinskih odbornikov SLS. Dasi-ravno imajo sedaj silno dela na polju, vendar je iz 12 občin prišlo nad 40 najodličnejših mož. Shod je vodil predsednik okrajne organizacije g. Alojzij Supanič. Poročilo o položaju je podal naš poslanec Žebot. Obravnali smo zaupno važne stvari za bodočnost. Shod je bil podoben tečaju, orožni vaji naših vodilnih borcev po občinah. Organizacija naše stranke je izvedena v jareninskem okrožju do zadnje hiše. Pripravljani smo za vsako borbo. Ljudstvo stoji trdno na strani SLS.

Kako se samostojnež Mermolja bori za »stare pravdo.« Dopis iz Št. Ilje v Slov. gor. Lansko leto je znani Mermolja hotel ljudem prepovedati staro pešpot mimo njegove »graščine.« Kar stoji Št. Ilj, posebno od časa, ko imamo v Št. Ilju železniško postajo, smo ljudje iz Kresnice, Plavča in drugih krajev hodili po pešpoti mimo Mermoljeve hiše. To je naša stara pravica. Noben Nемеc, noben tujec, nihče od dosedanjih lastnikov ni branil uporabe te pešpoti ne železničarjem, ne drugim ljudem, ne onim, ki hodijo na postajo, oziroma s postaje. Lansko leto je Mermolja moral opustiti svojo nakano. A nedavno je zopet zagradil staro pešpot. Pa mi, domačini si te stare pravice ne damo vzeti. Smo hodili po tej pešpoti in še bomo. — Sporočamo to javnosti, da cel svet zve, kako se samostojnež, sedaj Radičevец Mermolja bori proti starim pravicam.

Izpremembe v civilnem pravnem postopanju. Naredba ministra pravde, ki je te dni izšla v »Službenih Novinah« na temelju čl. 87 finančnega zakona za leto 1924 —25, izmenjuje in povišuje z veljavo od 1. 6. t. l. denarne postavke, po katerih se ravna stvarna podsodnost sodišč v civilnih pravnih. Najvažnejše določbe so: 1.

Pred krajna sodišča spadajo pravde o denarju ali denarni vrednosti do včetih 6250 din. (25.000 K), 2. Pri okrožnih sodiščih in pri deželnem sodišču v Ljubljani sodi v pravnih iste vrste do včetih 125.000 din. (500 tisoč K) sodnjik poedinec. 3. V opominjvalnem postopanju se smejo izdajati plačilna povelja do včetih 6250 din. 4. Stari propisi o podsodnosti veljajo samo za pravde, v katerih se je do konca maja po prvem naroku že pričela ustna sporna razprava. S 1. junijem t. l. bodo torej okrožna sodišča in ljubljansko deželno sodišče oddala vse pri njih že vložene tožbe do vrednosti 25.000 K, o katerih do konca maja niso sporno razpravljala v stvari sami, pristojnim okrajnim sodiščem. Tako se smemo na-dejati, da naša sodišča v doglednem času odpravijo zastanke, s katerimi so se zadnji dve leti borila v občutno škodo strank, in da si zopet pribore sloves, da ne sodijo samo dobro, nego tudi hitro. Bati pa se niti ni, da bodo poslej preobremenjena okrajna sodišča, ker se bodo zastanki zbornih sodišč porazdelili med vsa, tako da posamezno ne bo preveč prizadeto.

Pojasnilo glede »Taborovega« poročanja nam pošiljajo iz Št. Ilje v Slov. gor. Dne 25. aprila je prišel k viničarji g. Kataliniča 24 letni Franc Črepinko, doma iz Gabernika pri Slovenski Bistrici in ponujal razne predmete, kakor obleko, dve uri, svinjsko meso, kruh, čevlje in lovsko puško v skupni vrednosti 4700 D. Slučajno pride tam mimo g. Ivan Vicman. Zdelo se mu je vse precej sumljivo. Odvzame mu takoj rabito lovsko puško in ga pozove, da mu sledi. Po kratkem obutavljanju se je slednjič udal in tudi takoj na mestu priznal tatvino. G. Vicman, ki je že par takim ptičkom pomagal, da so prišli v roke pravice, je tudi tega odvedel na crožniško postajo v Št. Ilj v Slov. gor. Črepinko je bil obsojen na 4 mesece težke ječe. Toliko resnici na ljubo in poročevalcu »Tabora« v št. 108. z dne 11. maja 1924 v informaciji, da se ne bo kdo postavljajal s pavovim perjem.

Ustrašil se je izpraševanja vesti. Iz Šmarja pri Jelšah poročajo: Dne 4. maja so samostojni sklicatelji shoda slovesno povabili na zborovanje ne samo pristaše Samostojne, ampak tudi klerikalne kmete in može, da slišijo iz ust »odličnega« samostojnega govornika: katera stranka deluje v dobrobit kmeta. Temu povabilu smo se 11. t. m. odzvali vsi šmarski klerikalci in hoteli videti ter slišati od Pašiča blagoslovljenega centralista. Šmarski general samostojnih Miha Drobne je šel s posebnim pooblastilom Tevža Hrupa na kolodvor čakati šentjurskega apostola skrahirane samostojne politike, g. Drofenika. Toda — kako razočaranje! — Vlak je prisopihal, ljudje so izstopili, a govornika iz Št. Jurja, ki bi naj na podlagi vidovdanske ustave proslavljal delo Samostojne za dobrobit kmeta, ni bilo od nikoder. Drofenik se je gotovo spomnil v zadnjem trenutku pred odhodom vlaka, da se bodo na povabilu udeležili njegovega shoda klerikalci, zbal se je zavednih Šmarčanov, ustrašil se je lastne kosmate vesti in rajši ostal doma, kakor da bi ga bili postavili v Šmarju na javnem shodu na pranger izdajstva slovenskih pravic in koristi.

Nesreča pri Sv. Barbari v Halozah. V sredo, 14. t. m. je po neprevidnosti ustrelil iz samokresa mlad šolar 5 letnega fanta Fr. Brodnjaka, pos. sina iz Paradiža. Mlad ubijalec je sin Fr. Jurgec, Konrad, pos. iz Paradiža. Fant je vzel orožje in se z njim igral. Samokres se sproži in kroglja je zadela fanta pri levem očesu v glavo in je umrl strašne smrti. Krivda je v tem, zakaj ni lastnik orožja pred otrokom skril, oziroma izpraznil. — Ljudje so ogorčeni nad tem in razburjeni. Krivec se naj najostreje kaznuje.

Pritožbe na državni svet. Ker je sedaj vse polno pritožb uradnikov glede prevedbe in razvrstitve, je umestno razložiti, kako se pošiljajo pritožbe na državni svet. (Državni Savjet). Vloge se predajo osebno ali pa rekomandirano po pošti. Izdelati se morajo v dveh izvodih in priložiti je treba akt, proti kateremu se nastopa odnosno potrjen prepis ukaza ali dotična številka »Službenih Novin«. Za pritožbe proti rešitvam ministrstva, je taksa 100 dinarjev, za tožbo proti ukazom pa 50 D. Državni uslužbenci morajo plačati to takso po rešitvi spora, če so propadli, če pa so zmagali, pa jim sploh ni treba plačati.

Društvo za konjske dirke v Ljutomeru je svojo za 11. t. m. napovedano dirko v kasu in galopu preložilo na nedeljo, dne 18. maja t. l., katerega dne se vrši dirka z neizpremenjenim sporedom.

Mlad samotarilec v Rečici pri Laškem. Obesil se je dne 10. t. m. Mihael Kocman, hlapec pri Podomevsku v Gornji Rečici. Kaj je 17letnega fanta gnalo v smrt, ni znano.

Prošnje za vsprejem v državno blagajniško — porezko šolo. v Novem Sadu. V šolskem letu 1924-25 se bo vršil na drž. blagajniško-porezki šoli v Novem Sadu desetmesečni tečaj, ki se prične dne 1. septembra t. l. Sprejemajo se samo moški kandidati, ki so izvršili šest razredov kake srednje šole (gimnazije, realke ali realne gimnazije) z odličnim ali prav dobrim uspehom. Prošnje, opremljene s 25 D kolekom, je vložiti na upravo šole najdalje do 15. julija t. l. Važno je, da dobe siromašni kandidati državno podporo mesečnih 800 din., ki se pa bo morala vrniti v 8 letih in sicer od dneva, ko stopi študent v državno službo in ko dospejo absolutni te šole v II. kategorijo uradnikov. Natančnejša pojasnila zlasti glede listin, ki jih je priložiti vsaki prošnji daje reflektantom predsedstvena pisarna delegacije.

Prijatelja skušali zastrupiti. V neki zagrebški gostilni so sedeli trije delavci skupaj s svojim znanec, krojačem Magdičem. Pri vnu je kmalu prišlo do politiziranja, ki se je nazadnje po hrvatski navadi razvilo v prepir. Ko se je Magdič za hip odstranil od mize, mu je nasul eden izmed delavcev iz jeze v njegovo čašo med vino solne kisline, katero rabijo kleparji. Magdič se je kmalu vrnil in nič hudega sluteč izpil svoje vino ter odšel. Na

cesti ga je pa nenadoma občela slabost in začutil je silne bolečine v želodcu. Stopil je k najbližnjemu zdravniku, ki je izjavil, da je najbrž zastrupljen. Od zdravnika se je Magdič odpeljal v bolnico, kjer so mu takoj izprali želodec ter ga rešili sigurne smrti.

Novice iz južnih krajev. Ruskega begunca Ivana Zinovjeva je vzela v službo beograjska tvrška bratov Mihajlovič. Zinovjeva so poslali okrog, da bi kupoval jajca. Ivan je to tudi storil in nakupil večje količine jajc v Bos. Dubici in Kutini in nato se je odpeljal v Beograd, da bi dobil pri tvrški denar za kupljeno blago. Ker se pa ruskim beguncem splošno ne zaupa, je tudi firma dala Zinovjevu zraven trgovca Stokiča in izročila njemu 52.000 tisoč dinarjev kot izplačilo za kupljena jajca. — Rus in Stokič sta se pripeljala v Novsko, tamkaj izstopila, si vzela skupno sobo in legla k počitku. Ponoči je Rus na tihem vstal, izmaknil tovarišu denar, hajdi na postajo in proti Beogradu. Na srečo se je Stokič kmalu prebudil in zapazil, da sta zginila denar in Rus. Obvestil je policijo, ter železniške postaje in kmalu so imeli ruskega tička, ki je pa izjavil, da se je hotel samo posaliti in beograjski tvrški Mihajlovič dokazati, kako zanikernemu človeku je zaupala toliko denarja, a je moral vkljub šali v zapor. — Vlak, ki vozi na progi Zagreb—Osijek je tekom nekaj dni smrtno povozil neznan žensko in enega moškega. — Teležji trojčki so v nedeljo in vendar jih je povrgla krava seljaka Lončareviča iz Gor. Plavnice, občina Kapela. Šest let stara krava je skotila te dni 3 čisto zdrava ter normalno razvita telata. Seljaki-sosedje blagrujejo Lončareviča, ker so teležji trojčki v gospodarstvu zelo redki slučaj.

Nevarnost novih poplav. Pri Osijeku je silno narasla Drava ter poplavlila oba bregova. Ob vodi ležeče kraje je moralo prebivalstvo izprazniti ter prepustiti svoja stanovanja nevarnosti vode. Z Dravo je začela naraščati tudi Donava, ki se je v Novem Sadu kar v eni noči dvignila za 1 meter nad normalo. Preplavila je predmestja Novega Sada in nižje ležečo okolico. Oblasti so podvzele vse potrebne mere za slučaj, da bi še voda nadalje naraščala, kar pa vsled lepega vremena najbrž ne bo.

Prebrisan arabski cigani. Zagrebška policija je te dni aretirala celo tolpo ciganov, ki so se priklatali v Zagreb iz Turčije in Palestine ter na prebrisan način ogoljufali zagrebške trgovce za velike svote. Goljufali so na ta način, da so hodili po trgovinah menjat 1000dinarske bankovce v drobšč. Pri zamenjavi je goljuf z veliko spretnostjo skrtil enega ali več dobljenih bankovcev ter nato trgovca opomnil, češ, da se je zmotil. Ta je ponovno denar preštel in skoraj redno priznal svojo zmoto ter primanjkujočo svoto nadomestil. Cigani so zaslužili pri vsakem zamenjanem bankovcu 100 ali še več dinarjev in na ta račun dobro živeli. Nazadnje se je policiji zdelo, da žive od sumljivega poklica ter jih je aretirala. V zaporu so priznali svoje goljufije, s katerimi so razne zagrebške trgovce ogoljufali v kratkem času za več desetisoč dinarjev.

Grozodejstva beograjskega zavora. O nasilju v beograjskem policijskem zaporu so začeli sedaj pisati celo režimski beograjski listi in med njimi predvsem dnevnik »Vreme«. Ta list opisuje to, kar so poprej že enkrat »Novosti« omenile. Nekega dopoldneva so se slišali strahoviti klici na pomoč iz dvorišča policijskega poslopja. Zunaj so se zbirali ljudje ter poslušali, kako v jetnišnici nekdo v najstrašnejših mukah kriči: Ubili me bodo! Pomagajte! Pomagajte! Kmalu na to so se začeli še drugi glasovi in bil tak krik, kot bi rjovel celi zapor. Dobro pol ure je trajalo to kričanje, a bilo je brezupno zvedeti od policije, kaj se je sploh zgodilo. Tudi dan pozneje se je slišalo strahovito kričanje iz zaporov in o stvari se je polegoma zvedelo sledeče: Zandarji so začeli pretepati nekega mladoletnega jetnika in to je druge arestante tako ogorčilo, da so začeli glasno protestirati, med njimi zlasti neki Dušan Stefanović, bivši dvorski šofer. Zandarji so potem dečka pustili ter navali na Stefanoviča. Strašno so ga pretepli in potem po svoji bestijalni navadi vtaknili v odžak-dimnik. To je seveda ogorčeneje med drugimi jetniki še povečalo in nastala je prava revolta, katero so pa zandarji z orožjem udušili. Potem so se začele nad jetniki represalije. Jetniki beograjskega policijskega zavora dobivajo na dan samo malo »čorb«, hleb kruha in vode. Ker je to veliko premalo, si vsi, ki imajo nekaj sredstev, sami kuhajo v zaporu. To se jim je sedaj prepovedalo in jetniki sedaj odklanjajo vsako hrano. Štrajk lakote traja že več dni ter tako jasno priča o strašnih razmerah v zaporu, da bi bil že skrajni čas, da stori vlada potrebne korake, izvede strogo preiskavo ter najostreje kaznuje vse one, ki spreminjajo zapor v divjaško mučilnico.

Mrtvega položili na tir. V vasi Črna Reka v Bosni so se stegli med seboj kmetski fantje. V prepiru je zadobil eden težke poškodbe, ker so ga zbodli z noži. Nekega Pero Milanoviča so pa ubili in da zabrišejo sled svojemu zločinstvu, so ga vrgli na železniški tir. Nočni vlak je v resnici prevozil truplo in zločin bi ostal neodkrit, če se ne bi na truplo še našli sledovi ran, zadanih z nožem. Ubijalce je orožništvo kmalu izsledilo ter so svoj zločin priznali.

Štrajk duhovnikov v Črni gori. Povodom uradniške prevedbe in razvrstitve v ministrstvu za vere, se novi zakon za duhovništvo v Črni gori sploh ni upotrebil ter so vsi duhovniki ostali izven razredov in kategorij. To je pravoslavno duhovščino Črne gore silno razburilo, ker je bila že pred kakimi 20 leti zakonito priznana za državno uradništvo ter po kvalifikacijah razdeljena na uradniške razrede. Novi uradniški zakon pa duhovnikom v Črni gori vsega tega ni priznal ter jim pustil plače in doklade, ki so nižje od plače kaknega uradnega sluga. Črnogorski duhovniki so poslali ministru svojo

protestno spomenico, ki naznanja, da nehajo vršiti svojo službo, če do konca tega meseca ne bodo prevedeni na novi uradniški zakon. Za duhovniški štrajk so izvršene že vse priprave v Črni gori. Narod ne nasprotuje temu koraku, ker uvidi, da svečeništvo v dosedanji mizeriji ne more več izdržati.

Roparji oropali krčmarja. V bližini Novega Sada so napadli ponoči neznan roparji krčmarja Bologo. Iz strahu, da mu ne zažgejo hiše, jim je krčmar odprl vrata ter jih spustil v sobo. Tu so ga zgrabili ter mu z nožem prerezali vrat. Vsled ropota se je zbudila krčmarjeva hčerka in ko so jo zagledali roparji, so tudi njo umorili, nato pa izropali celo hišo. Kar je bilo mogoče odnesti, vse so naložili na krčmarjeve vozove ter se odpeljali z njegovimi konji. Orožništvo zločince zamanj zasleduje. Ker se je v okolici Novega Sada v kratkem razdobju izvršilo več krvavih zločinov, sumijo, da je delo ene in iste roparske bande.

Palača za generalni štab. Vojno ministrstvo name-rava zgraditi letos za veliki generalni štab novo palačo in je dovolilo v to svrhu kredit v znesku 10 milijonov dinarjev. Da se smatra v naši državi generalštabna palača zelo važna in potrebna, je pač zelo značilno z ozirom na popolno pomanjkanje denarja za prepotrebne socialne ustanove ter za podpore trpečega prebivalstva.

Iz Udruženja vojnih invalidov, podružnice Maribor. V Rušah pri Mariboru se vrši v nedeljo, dne 25. t. m. dopoldne ob 8. uri, v gostilni g. Preaca, invalidsko zborovanje, katerega se naj udeležijo vsi vojni invalidi in vdove tamošnjega okoliša. Isti dan popoldne ob treh, pa se vrši shod v Selnici ob Dravi, v gostilni g. M. Hernah. — Članstvu iz mariborskega okoliša, ki je že oddalo slike in izpolnilo popisnice, se naznanja, da so despele nove legitimacije, kdor pa še tega ni storil, naj to čimprej stori, ker s 1. julijem izgubijo veljavnost stare članske knjžce.

Novi tečaj za strojeписje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. 292 9—1

KARO-čevlji

MARIBOR, Koroška c. 19.

Iz Maribora.

Kulturnobojne nakane mariborskih socialpatrijotov. Ker se je mariborskim socialistom vse izneverilo, česar koli so se hoteli lotiti na škodo davkoplačevalcev, so se sedaj pred slovesom iz magistrata v zadnji »Volksstimme« zagnali v Marijino soho na Glavnem trgu. — Mazač v »Volksstimme« predlaga, naj bi se ta soha, ki je »Götzenstatue«, odstranila in na ta način bi se povečal Glavni trg. Po mnenju »Volksstimme« ni na sohi nič umetniškega in Glavni trg ni za to tukaj, da bi bil muzej za shranitev starin. Pisec te kulturnobojne in bedaste notice gotovo ni obiskal več nego par razredov ljudske šole in ni videl razven Maribora nobenega drugega mesta, a sodba glede umetnosti mu je španska vas. Vsa slov.-štajerska mesta imajo na Glavnih trgih Marijine sohe, ki so zgodovinskega ter umetniškega pomena. Nobenemu Ptujčanu in Celjanu ni padlo v glavo da bi bil ob času staroavstrijskega gibanja »Proč od Rima« zahteval odstranitev teh spomenikov. Le mariborski mazač pri »Volksstimme« v letu 1924 nima drugega dela da se s socialistično budalostjo in surovostjo zažene v ta od vsehsplošovan in pri vseh priljubljeni spomenik. Dopisnik »Volksstimme« si samo naj vsaj v fantaziji predoči, kaj bi se zgodilo Grčarju in Bahunu, ako bi se res lotila Marijine sohe, ki je zgodovinsko-umetniški ponos Maribora. Ako bi ne bila soha zgodovinsko-umetniškega pomena, bi ne bi že pod Jugoslavijo na državne stroške popravljena. Sploh pa je zmožen kulturnobojnega predloga, kakor ga je prinesla zadnja »Volksstimme« samo kaka duševno omejena, a pokvarjena ter surova socialistična »veličina« iz Ljudske tiskarne. Marijina soha na mariborskem Glavnem trgu bo stala, ko nikdo več govoril ne bo, da so kedaj gospodarili na magistratu Grčar-Bahunovi kimavci in slepci.

Smrtno je ponesrečil v torek, dne 13. maja, podnarednik v podoficirski šoli v Mariboru Jožef Stingl, sin posestnika in našega pristaša Karla Stingl v St. Ilju. Jaha je proti večeru tega dne proti Betnavi po opravkih. Konj je zvečer pridirjal brez jezdeca domov. Šli so iskat Stingla. Našli so ga blizu Betnave z razbito glavo polmrtvega na cesti. Kako se je zgodila nesreča, se ne ve. Ponesrečeni se ni zavedal. Umril je v vojaški bolnici dne 14. t. m. Pogreb pridnega mladeniča se vrši danes popoldne iz vojaške bolnice. Naj počiva v miru! Sorodnikom naše sozalje!

Mpskovski hudožestveni teater, umetniško gledališče svetovnega slovesa in priznanja, gostuje v Narodnem gledališču v Mariboru po dozdanih obvestilih dne 27., 28. in 29. maja t. l. Uprizorjena bodo dela: F. M. Doštojevski, Selo Stepančikovo; C. Diedens, Borba življenja in A. Čehov, Črešnjev vrt. Opozarjamo naše čitatelje in prijatelje, naj ne zamudijo izredne politike iti pogledat in poslušat svetovne umetnike. Da je vstopnina nekliko draga? Ali ne izdamo večkrat prav po nepotrebnem lepe svote denarja za prav nepotreben nič, ali celo za reči, ki so nam škodljive! Torej ne zapirajmo svojih

žepov ravno umetnosti in lepoti, ki nas dviga k višjim smotrom. Vstopnice za prvo predstavo so že razprodane. Za drugi dve predstavi pa jih naročite takoj, lahko tudi telefonično na št. 382.

Reportar Narodnega gledališča v Mariboru. Danes 16. maja zaprto. Soboto, 17. maja »Čadaška kneginja«. Ab. B. — Nedeljo, dne 18. maja: »Čadaška kneginja«, Ab. E. — Ponedeljek, dne 19. maja: Zaprto. — Torek, 20. maja: »Kamela skozi uho šivanke.« Ab. C. Premijera.

Misijonska predstava. Ljudski oder v Mariboru priredi v nedeljo, dne 18. maja, ob pol 5. uri popoldne v Narodnem domu predstavo, katere čisti dobiček je namenjen slovenskim kat. misijoncem na Kitajskem. Kdor ve, s kakimi težavami se imajo boriti slovenski misijonarji pri razširjevanju krščanske vere in koliko več bi se lahko napravili, da imajo denarna sredstva na razpolago, bo gotovo radevolje dal nekaj dinarjev, da jim tako vsaj nekliko delo olajša. Zato, vsi v nedeljo v Narodni dom k predstavi!

Vstopnice za misijonsko predstavo se dobijo danes in jutri v predprodaji in prodajalni Cirilove tiskarne. Na dan predstave pa od 3. ure naprej v Narodnem domu. Cena vstopnicam: sedeži po 15, 12, 8, 6, 5 din., stojišča po 3 in 1.50 din.

Kam grem v nedeljo? Na vsak način k misijonski predstavi! Vstopnico si kupim že v predprodaji, kajti, kakor je slišati, jih je že precej prodanih. Nadalje ne bom pozabil opozoriti na to predstavo vse svoje znanec.

Alojzij Remec, Magda. Tako se imenuje nova Remčeva drama, ki bo uprizorjena prihodnje dni v mariborskem Narodnem gledališču. Pravijo, da je ta slovenska novost dvakrat drzen poskus: po načinu, kakor je zgrajena in po vsebini. Zato bomo po uprizoritvi o tem poročali vsekakor obširneje. Obenem pa opozarjamo na to novost in pričakujemo pri njej polno zasedenega gledališča.

V Rajhenburg, v slovenski Lurd, priredi dne 12. in 13. julija t. l. romanje Krščanska ženska zveza v Mariboru. Zaprosena je polovična vožnja in če se oglasi zadostno število udeležencev, bo tudi vozil poseben vlak. Udeleženci se sprejemajo od postaje Maribor do Poljčan. Priglase sprejema mestni župnijski urad in pa vodstvo Krščanske ženske zveze v Mariboru, Cvetlična ulica 23, do dne 15. junija. Natančnejši vspeled romanja se še objavi.

I. Delavsko konsumno društvo, prodajalna Maribor in Studenci, ima v nedeljo, dne 25. t. m. ob peti uri popoldne v Lekarniški ulici redno skupščino.

Cercle francais. Francoska vlada je razpisala za visokošolce naše kraljevine, ki še študirajo ali pa so že končali univerzo in žele izpopolniti svoje študije na Francoskem, za šolsko leto 1924-25 šestnajst štipendij po 600 in približno osemdeset štipendij po 450 frankov mesečno in odškodnino za potovalne stroške. Prosilci morajo znati toliko francoski, da lahko slede predavanjem na francoski visoki šoli. Prošnje naj se oddajo nemudoma odboru francoskega krožka. Podrobnejša pojasnila o tej stvari daje tajnik društva, prof. F. Gasparin, vsako jutro ob sedmih in pol v posvetovalnici drž. realke.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški pisala B. Orczy.

Prevedel Paulus.

14

(Dalje.)

Odkar je stopila Anica v sobo, se Julietta ni genila, kakor iz kamna se je zdelo da je. Oči so ji strmele v pohabljen dekle kot bi bila njen neizprosni sodnik, ki bo vsak trenutek izrekel nad njo smrtno obsodbo. Slutnja ji je pravila, da je dekle prineslo seboj njeno usodo.

»Kaj pomeni tisti papir?« je vprašal Pavel mehko. »Ali ga smem videti, Anica?«

»Merlin mi ga je dal«, je nadaljevala Anica mirneje. »Zelo jezen je bil, da ni našel ničesar obtožilnega.«

»Da da. In —?«

»Izpraševal je tudi mene. Pravila sem mu, da nikdar ne govoriš z menoj o političnih rečeh in da ničesar ne vem.«

»In —?«

»In potem je govoril o tvojem gostu in spet mu seveda ničesar nisem znala povedati.«

Čudil se je, kdo bi te bil ovadil. Pravil je o brezimni ovadbi, ki jo je danes zjutraj dobil v roke. Pisana je bila na košček papirja. Nekdo je vrgel papir v nabiralnik in —.

(Dalje prihodnjič.)

Kovaški mojster išče mesto domačega kovača ali delovoditelja. Naslov v upravnistvu. 293

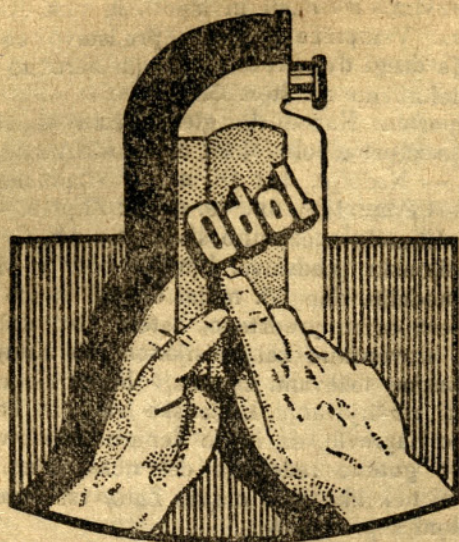
Išče se v prijetnem kraju Dravske doline meblirano stanovanje, obstoječe iz 2—3 sob in kuhinje, za julij in avgust. Ponudbe z navedbo cene pod »Lepa lega« na upravo lista. 298 2—1

Rrženo moko

belo, popolnoma zdravo

ponuja

skladišče „Balkan“, Zagreb, Petrinjska 77

**Obdrži zdravo telo,
Za usta, zobe, grlo —
Odol rabi!**

Misli boljše!

Pozor!

Najboljša dalmatinska črna vina se dobijo v gostilni
Izidor Copetti, Maribor, Vojašniška ulica 5, od 10 din. do
14 din. liter, čez ulico 1 dinar ceneje.

**ZVONOLIVARNA
"ZVONOGLAS"
MARIBOR** TELEFON ŠT. 74
TOMANOVA ULICA

**HITRA POSTREŽBA,
PRVOVRSTNA IZVRŠITEV, NIZKE CENE.**

RAČUN PRI:
ZADRUŽNI-GOSPODARSKI-BANKI
MARIBOR.

"ZVONOGLAS"

OKUSNO
IZDELANI
BRONASTI
ZVONOVI—

HARMONIČNO
AKORDIČNI
TRAJNI
GLASOVI

**Agitirajte
za
naš fisk!**

Rudarsko podjetje
na Hrvaškem
Išče

izkušenih in večjih kopačev,
oženjenih in neoženjenih. Natu-
ralno stanovanje, konzum urejen.
Pismene ponudbe pod „Rudar
Za-2189“ na Publicitas, oglasni
zavod, Zagreb, Gunduličeva 11.

CUNJE

krojaške, suknjene in platne-
ne odpadke, staro železje,
kovano in vilito, glaževino,
kakor odpadke vsake vrste
kupujem po najvišjih cenah

A. Arbelter,
Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje,
katero je za uporabo, s ko-
vaškimi odpadki in vlitino.

**Za- za-
pom-**

ni si soseda, kar ti povem ,ako rabiš
volneno blago

za ženske ali sukno za moške obleke, tiskanine
(druk), čefir, belo, rujavo ali pisano platno ter
sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v vele-
trgovino

R. Stermecki v Celje, kjer mi vsi kupujemo in kjer
je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros
cene. Ceniki zastoj.

Kupujem in prodajam: koruzo, oves, fižol, zdrav in pre-
brani jedilni krompir, bukova in gabrova drva za go-
rivo, vse prvovrstno blago. Izvolite mi ponuditi, od-
nosno od mene zahtevati ponudbe in cene. Kupujem
samo iz prve roke, a prodajam po najsolidnejših cenah.
Imam vedno nekaj vagonov na razpolago za
točno opremo. Hinko Glocke, Zagreb, Petrova uli-
ca 7. Tel. 23-79. 254

Smrekove in hojve hlode vsako količino kupi stav-
benik Ubald Nassimbeni, Maribor, Vrtna ulica 12.
Tam se prevzame tudi vsaka množina lesa za re-
zanje (žaganje). 269 10—1

Naznanilo preselitve.

P. n. občinstvu si usojam s tem naznaniti, da sem svojo
specijalno delavnico
za pisalne in druge pisarniške stroje iz
Vrazove ulice št. 4
preselil v poslopje kavarne Žigart.

Vetrinjska ulica št. 30.

Istočasno naznanim p. n. občinstvu, da nisem več svojemu sinu Ant.
Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, kot strokovnjak in specijalist na
razpolago ter tedaj ne jamčim več za stroje, kateri se njemu izročijo.

Uljudno prošé p. n. občinstvo, da se nadalje zaupno naravnost na
mene obrača, beležim z odličnim spoštovanjem

IVAN LEGAT

Prva specijalna popravilnica za pisarniške stroje, Maribor, Vetrinjska
ulica 30 (kavarna Žigart), telefon int. št. 434. 301

Denar naložite

naiboljše pri najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršajo vse bančne pesle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu.
Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

VELIKA RAZPRODAJA!

Za znižanje zaloge se bode

manufakturno blago

Samo prvovrstno blago!

globoko pod nakupno ceno prodajalo, dokler bo na razpolago.

Največja izbira!

Aleksandrova cesta 9 MARIBOR Aleksandrova cesta 9

287 6—2

ALOJZ HOBACHER